

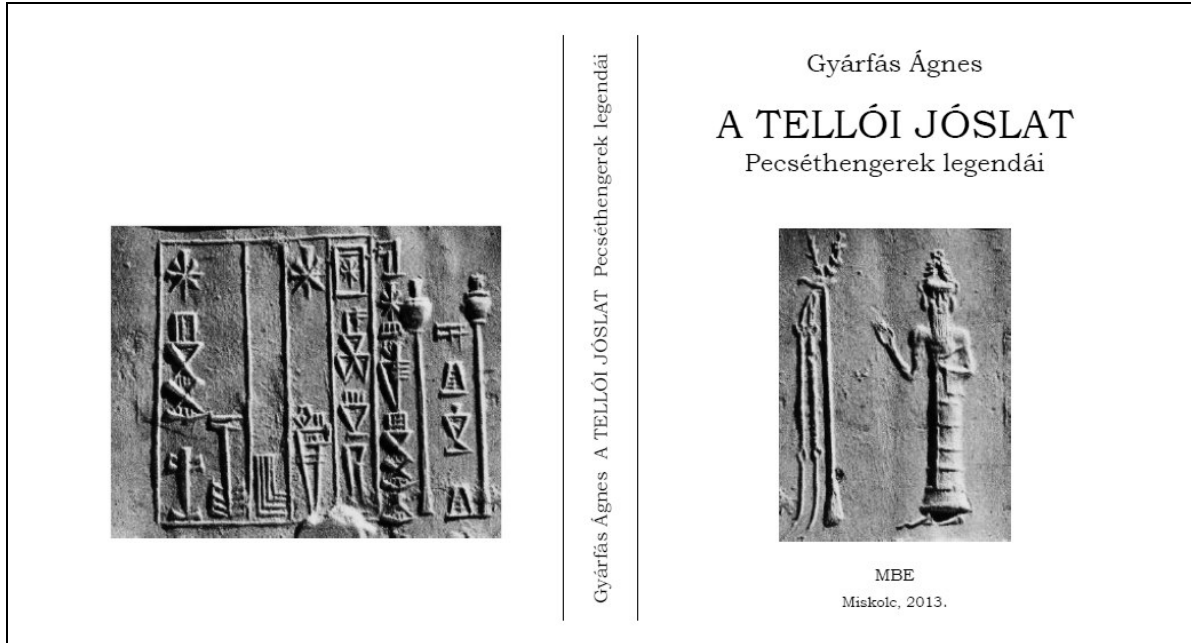
Dr. Kovács Sándor

„A forgás tudás. Őstudás. A teremtés folyamatos.”

Gyárfás Ágnes

A TELLÓI JÓSLAT

Pecséthengerek legendái című művének recenziója

Tisztelt Ünnepe!lt!

Tisztelt Megjelentek!

Hölgyeim és Uraim!

A mai nap Dr. Gyárfás Ágnes magyar bölcsélet-kutató, a Miskolci Bölcsész Egyesület elnökszónyának köszöntése apropóján jöttünk össze a miskolci Almássy kúria termében, hogy ismertessük, illetve méltassuk az általa írt és közreadott legújabb művét, mely „A Tellói jóslat. Pecséthengerek legendái.” címmel a közelmúltban jelent meg Miskolcon.

A több mint ötfélszáz oldal terjedelmű könyv kiadója a Miskolci Bölcsész Egyesület, kivitelezője pedig az EMPIRE-MEDIA Kft. Maga a mű a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával készült, szerkesztője és a képanyag gondozója Bubcsó Gábor, munkatársai pedig Tibold Szabina és Bubcsó Gáborné. A tetszetős, igényes, színes borításban megjelent – képekkel, fotókkal, illetve rajzokkal illusztrált – vaskos kötet címlapján a „Tellói pecsét” látható. A tetraatom felépítésű,

négy fő fejezetre tagolt mű mintegy kétezer mezopotámiai pecsét, tábla vagy szoborfelirat olvasatának ismeretében készült. A kötetet kiegészíti egy turáni-magyar, illetve magyar-turáni képjel-szótár, továbbá név-, hely-, fogalom- és tárgymutató, valamint azok a mesék, amelyekre a leggyakrabban hivatkozik a Szerző. Végül pedig az anyag készítése során felhasznált irodalom repertóriuma zárja a könyvet.

A Szerző a téma szempontjából releváns hazai és nemzetközi szakirodalomra támaszkodik jelen művében is, több tudományterület jeles művelőitől idézve, közöttük említendő Pierre Amiet, Dominique Collon, Israel Finkelstein, Richard Elliot Friedman, Giovanni Garbini, Horst Klengel, Samuel Noah Kramer, René Labat, James B. Pritchard, Giorgio de Santillana, Hartmut Schnockel és Charles Leonard Woolley; a hazaiak sorában található Érdy Miklós, Fettich Nándor, Gyergyai Albert, Huszka József, Kákósy László, Kmoskó Mihály, Vargyas Lajos, Várkonyi Nándor és Zolnai Vilmos; az alapításának 25. évfordulóját ez évben ünneplő Miskolci Bölcsész Egyesület Nagy

Lajos Király Magánegyetemének egykori vagy jelenlegi oktatói, illetve előadói részéről pedig Badinyi Jós Ferenc, Bakay Kornél, Kiszely István, Kovács Sándor valamint Pap Gábor.

A kötet oldalain kép- és szövegejtés, továbbá illusztráció céljából bemutatásra kerülnek a British Museum, a Louvre, az Antikenmuseum, a Heraklion Archeological Museum, valamint a bagdadi Iraq Museum, a jeruzsálemi Bible Lands Museum, illetve a miskolci Herman Ottó Múzeum témához kapcsolódó fontosabb régészeti emlékei is.

**Dr. Kovács Sándor ismerteti
Gyárfás Ágnes: TELLÓI JÓSLAT c. könyvét**

A Szerző – bevallása szerint – hálával gondol Sir Charles Leonard Woolley világhírű angol régészre, aki Urim város [uruURI(M)^{ki}] – azaz a bibliai Erech –, a mai Warka maradványainak múlt századi feltárását követően felfedezte a dél-mezopotámiai feliratok ragozó (agglutináló) voltát s aki régészeti munkáinak végeztével a következőképpen nyilatkozott: „úgy véltük, hogy kultúránk a görög-római kultúrán alapul. Be kell vallani azt, hogy a görögök mögött a lydek, a hettiták, a föníciaiak, Kréta, Babilon és Egyiptom áll; gyökereik még távolabb követhetők nyomon: mindezen népek mögött a sumérok állnak.” Samuel Noah Kramer neves amerikai ókorkutató lapidáris megfogalmazásában: „History begins at Sumer”. – „A történelem Sumérban kezdődik.” A Szerző ezenfelül hálás szavakkal emlékezik meg Horváthné Perjéssy Mária református lelkésze-ről, aki az erdélyi s főként kalotaszegi előadói és kutató útját lehetővé tette.

A mű kidolgozása – hasonlóképpen a Szerző korábbi műveihez – színvonalas és kellőképpen részletező. A könyv felépítése, szerkezete arányos,

lényegre törő és logikus. Stílusa ezúttal is könnyed, ezáltal a mű egésze olvasmányos. A Szerző külön megemlítené érdeme a tények és összefüggések sokoldalú, elemző feltárása.

A mű első részében a Szerző a feminin leszármasítás legendáit tárja fel, a Nagyboldogasszony központi alakjának és szerepének hangsúlyozásával. E részben bemutatásra kerülnek az ősi (turánoid) nép képzeletében élő – teremtésről, születésről és újjászületésről szóló – legendák, melyek voltaképpen égi eseményeket mesélnek el. Ezzel az áhítatos égi retorikával egybecsengnek – utal rá a Szerző – többek között a magyar regösénekek, a magyar kártya és a Miskolci Kelengyészláda motívumai is.

A második részben a Szerző definiálja a mű alapkategóriájának – vagyis a legendának – a fogalmát, mely lényegretörőbb Dömötör Tekla meghatározásánál. Gyárfás Ágnes megfogalmazását idézve: „A legenda olyan monda, amely valamilyen szent dologgal kapcsolatos. A mondával annyiban megegyezik, hogy szintén van történeti alapja, de vannak benne költött részletek.” Dömötör Tekla szerint a magyar nyelvhasználat a mondát és a legendát elkülöníti egymástól, más szóval is illeti. Az angol és francianyelv a mondát is „legendának” nevezi, melyek „szentekről, csodákról, ereklyékről szóló történetek; s éppúgy, mint a mondákat, ezeket is igaznak tartja. Hőseik gyakran hajdan élt valódi személyek, de cselekedeteik, melyekről a legendák beszámolnak, túlnőnek a realitáson. „A legendák ugyanakkor példázatok is”, különösen jellemző ez a középkori legendaképződésekre. A műben ezt követően kerül sor a „Tellói Jóslat” ismertetésére, mely a Szerző nézőpontjából ítélve olyan őstudás, mely „magyarságunk lelki képmása és a jövőnkért jóállás”. A jóslat olvasatának munkatársai a magyarságkutató hallgatók voltak, nevezetesen Pálincás Éva, Csörnök Szilárdné Bodor Magdolna, Galamb Gabriella, Tóth Mónika, Pitlu János, Tibold Szabina és Bubcsó Gábor. Emellett bemutatásra kerül a turáni legendakör: teremtéstörténetek emlékképei, valamint tündérmesék legfőbb szüzséi és tartalmi elemei. Ez utóbbi kapcsán hívja fel a figyelmet a Szerző arra a kevésbé ismert tényre, hogy egyetlen tündérmesénk sincs, amely a jövőbe pillantás motívumaitól mentes lenne. A második rész utolsó fejezetét – jelesül a „Mebánás és megbocsátás a

régi magyar hitvilágban” című fejezetet – a Szerző Bakay Kornél professzornak ajánlotta, hálával és megbecsüléssel.

A harmadik részben a Kozmosz legendái találhatók, egybevetve a magyar ballada- és mesekincssel. E részben élénk tárul a turániak csillagvilágképe, mely a földi világ tükré volt (és vice versa), s mely áthatotta a magyar népmeséket. Ennek során olvashatunk – többek között – az égi „Nagy Vadász” Orion és családja történeteiről, akiknek megadatott – a Szerző szavait idézve – „a tündéri sors megélése és a tündértulajdonságok továbbörökítése”. A turániak ugyanis – fogalmazza meg a Szerző erudícióval – „az égboltozat állandóan változó világát kísérték figyelemmel és adták tovább utódaiknak mesébe ötvözött információs eszköztár segítségével. Náluk a csillagvilág egyaránt kifejezte az isteni karaktert és az emberi sorsot.”

A negyedik rész a legendák forrásait dolgozza fel, s a legtöbbször idézett 26 forrásmű pontos olvasatát közli. A mintegy kétezer elolvasott pecsét-henger írásos anyagából kiemelésre kerültek azok a szöveghelyek, amelyek nem szakrális jellegű toposzokat tartalmaznak, hanem eredeti mondani-valójuk van. A pecséthengerek képanyaga összevetésre került a Szerző által – az erdélyi, kalotaszegi tanulmány- és előadói körútja során – gyűjtött népművészeti kincsek motívumaival. Kiegészíti ezt a gyűjteményt Gyárfás Ágnes édesanyjának tárgyi hagyatéka – a Szerző ennek segítségével látta meg a magyar népi világ kultúrkincseit, mely „mindent megtartott az ősműltből, ami érték, és ami szép.”

A könyvben ezután következik a sorban négy magyar mese és a Gilgames XII táblás története. E magyar mesékben felfedezhetjük a mezopotámiai irodalom motívumkincseit, köztük a cédrusfákat a „Zöld király” című mesében éppúgy, mint Gilgames V. tábláján; továbbá a „szent számok” közül a hetest, a „Vízi Péter és Vízi Pál”, valamint a „Béka királykisasszony” című mesékben, avagy Gilgames IV., VI. és XI. tábláján. Vagyis a magyar népmesei hagyomány ugyanazt a motívumrendszert tükrözi, mint a mezopotámiai, így voltaképpen rejteki tudást hordoz!

Hölgyeim és Uraim!

Hosszasan elemezhetném még a tekintélyes terjedelmű mű, a „Tellói Jóslat” csillagászati, bölcséleti és etikai üzenetét, tovább sorolhatnám érnyeit, de az időkeretek miatt sapienti sat – a bölcsnek ennyi is elég. Helyette inkább egyetlen észrevételt tennék, amely reményeim szerint tovább növelheti e mű maradandó értékét. A Szerző a könyv 29. oldalán idéz Gilgames V. táblájáról, melynek során említést tesz Mannar isten nevééről, akinek a neve helyesen Nannar. Észrevételem mindazonáltal semmit sem von le a mű valódi értékéből.

Záró gondolatként utalni szeretnék arra, amit a Szerző művének korolláriumaként megfogalmazott: „A folyamközi turánok égi világának leírásával, az egymást keresztező állatok pecsét-hengereivel kezdtük és lassan bemutattuk azt a legendakört, amely a Világmindenség működését, a Teremtő művet öleli át. Dr. Gyárfás Ágnes magyar bölcsélet-kutató ezzel is bizonyította előttünk, hogy szorgos munkával véges életünkben is átfogható a Világmindenség végteleneje.

Hölgyeim és Uraim!

Köszöntsük a Szerzőt, gratulálván legújabb művéhez és kiváló teljesítményéhez!

A Szerző Dr. Gyárfás Ágnes a könyvbemutatón dedikálja a TELLÓI JÓSLAT c. könyvét